

Konservatuvar Düzeyinde Enstrüman Eğitiminde Uzaktan Eğitim Metodu

Arman ARTAÇ¹

¹Devlet Konservatuvarı, Anadolu Üniversitesi, Türkiye

*(aartac@anadolu.edu.tr)

Özet – Bu çalışmanın amacı konservatuvar düzeyinde uzaktan enstrüman eğitiminin bu alana kazandıracaklarını ve olası risklerini inceleyerek, uzaktan eğitim sisteminin konservatuvar eğitiminde uygulanabilir olup olmadığını ortaya koymaktır. Dünyada bilişim teknolojilerinin giderek gelişmesi eğitim alanında da etkisini göstermiş ve alternatif eğitim yöntemlerini ortaya çıkartmıştır. Bunlardan en önemlisi uzaktan öğretimdir. Uzaktan öğretim; öğretmen ve öğrencilerin farklı ortamda bulunduğu, birbirleriyle iletişimi interaktif iletişim teknolojileriyle sağladıkları, bir kuruma bağlı resmi bir eğitim metodudur.

Türkiye’de pek çok üniversite uzaktan eğitim hizmeti uygun bölümler için uzaktan eğitim hizmeti sağlamaktadır. Konservatuvar düzeyinde bir müzik ve enstrüman eğitimi ise Türkiye’de hiçbir üniversitede uzaktan eğitim sistemine dahil edilmemiştir. Konservatuvarların bulunduğu şehirlere ulaşım güçlüğü, öğrencilerin halihazırda konservatuvar eğitimleri sürerken başka bir yere taşınmaları ya da eğitimcilerin okul dışındaki sanatsal faaliyetleri ya da görevleri yüzünden okullarında bulunamaması gibi sebeplerden dolayı eğitimin aksamaması açısından uzaktan eğitim sisteminin faydalı olacağına inanılmaktadır.

Anahtar Kelimeler – Müzik, eğitim, enstrüman eğitimi, konservatuvar, uzaktan eğitim

I. GİRİŞ

İlk uygulamasına 1728 yılında “Boston” gazetesinde mektupla steno dersleri verileceğine dair bir ilan ile rastlanan uzaktan eğitim, günümüzde gelişen bilişim teknolojileri sayesinde daha nitelikli telekonferans ve internet uygulamaları biçiminde karşımıza çıkmaktadır. Bu uzaktan eğitim uygulamaları sayesinde birbirlerinden kilometrelerce uzaklıkta farklı ortamlarda olan öğretmen ve öğrenciler, birbirleriyle görüntülü ve sesli olarak etkili iletişim kurabilmektedirler [3].

Uzaktan eğitim ile klasik eğitim arasındaki en belirgin fark, bireylerin okula gitmeden, işlerini ve özel yaşamlarını terk etmeden eğitimlerini (ilköğretim, ortaöğretim, ön lisans, lisans, yüksek lisans, doktora ve mesleki gelişim kursları) tamamlayabilmeleridir. Uzaktan eğitim, en temel anlamda bir öğretene ile öğrenenin yüz yüze olmaktan farklı olarak fiziksel bir uzaklıkta ayrılmasından dolayı meydana gelen bir gereksinimdir [1].

Türk eğitim sistemi içerisinde ilk uzaktan eğitim uygulamaları 1950’li yıllarda başlamıştır. Bu yıllarda yüksek öğretime olan taleplerin artması ve klasik okulların bu talepleri karşılayamayacak durumda olması nedeniyle Milli Eğitim Bakanlığı “Mektupla Öğretim” uygulaması çalışmalarını başlatmıştır. 1960 yılında Milli Eğitim Bakanlığı, Mesleki ve Teknik Öğretim Müsteşarlığı bazı teknik konuları öğretmek, orta dereceli meslek okulu mezunlarına yüksek öğretim imkanını sunmak üzere girişimde bulunarak, İstatistik ve Yayın müdürlüğü bünyesinde uzaktan öğretim yapmayı amaçlayan Mektupla Öğretim Merkezi Kurulu’nu kurmuştur.

Uzaktan eğitimde iletişim teknolojilerinin kullanımı radyo ile başlamış, Türkiye’de ilk eğitsel radyo yayınları kırsal kesime yönelik olarak “Ziraat Takvimi” ve “Köyün saati” gibi programlarla yapılmıştır. Televizyon aracılığıyla eğitim ise Türkiye’de televizyonun yayına başladığı 1968 yılından itibaren çeşitli eğitsel programlarla birlikte başlamıştır. 1982 yılında yapılan XI. Milli Eğitim Şurası’nda Anadolu Üniversitesi’ne uzaktan yüksek öğretim görevi verilmiştir [2].

Ancak bu noktada uzaktan öğretim ile açıköğretimin farkını vurgulamak gerekir. Açıköğretim; öğrencilerin derslere katılım zorunluluğunun bulunmadığı, radyo, televizyon ya da internet yoluyla derslere istedikleri zaman erişimi sağladıkları, basılı materyalleri bulunan ve buldukları bölgede organize edilen sınavlara katılarak değerlendirildikleri bir sistemdir. Açıköğretim; önlisans, lisans tamamlama ve lisans seviyesinde eğitim vermektedir. Uzaktan öğretimde ise sanal sınıf, forum gibi uygulamalarla belirli saatlerde internette dersin yapıldığı sisteme girerek etkileşimli olarak ders işleme olanağı vardır. Derslere katılım zorunluluğu üniversitelerin uzaktan eğitim politikalarına göre değişmektedir. Lisans ve Lisansüstü uzaktan öğretim programları vardır. Ülkemizde uzaktan eğitim veren üniversitelerin sayısı 80 civarındadır.

Türkiye’de uzaktan öğretim; işletme, yönetim, hukuk, hizmet sektörü, bilişim sistemleri, öğretmenlik gibi büyük ölçüde teorik bilgiye dayalı dersler üzerinden yapılmaktadır. Beden eğitimi, veterinerlik, açılılık, tarım, yaşlı bakımı gibi bölümlerde ise ilgili bölümün teorik bilgileri verilmekte, uygulamalı bir eğitim yapılamamaktadır. Tıp, güzel sanatlar, çoğu mühendislik alanı ise kişi ya da materyaller üzerinde el

becerisi ve öğretmenin fiziksel müdahalesini gerektiren uygulamalar yapılan bir eğitim gerektirdiği için uzaktan öğrenim sistemine dahil olamamıştır.

Enstrüman eğitimi de aynı şekilde el becerisi ve öğretmenin fiziksel müdahalesini gerektiren bir eğitim şeklidir ve Türkiye’de uzaktan eğitim sistemine dahil bir enstrüman ya da genel konservatuvar eğitimi mevcut değildir. Birkaç kurs düzeyinde eğitim merkezi ise bu hizmeti vermektedirler.

Uzaktan enstrüman eğitiminde, internetin gelişimiyle birlikte çeşitli alternatif yöntemler ortaya çıkmıştır. Önceden çekilmiş ve Youtube gibi platformlara yüklenmiş eğitim videoları [4], [5], [6], öğretmenler tarafından hazırlanmış ve websiteleri aracılığıyla satılan eğitim Kitap, CD ve DVD’leri [8], [9], yine öğretmenlerin hazırladığı çeşitli görseller aracılığıyla eğitim veren siteler [10], [11], canlı internet bağlantısı ile enstrüman eğitimi veren websiteleri [12], bir öğretmene ihtiyaç duymaksızın enstrüman öğreten kişisel bilgisayar ya da mobil cihaz uygulamaları: Piano marvel [13], Trala Learn Violin, Trala inc., Simply piano, JoyTunes, flowkey, hazır videolardan dersi alıp öğrencinin kendi çalışmasını kaydederek video olarak yolladığı ve tekrar öğretmenden video olarak dönüt aldığı web siteleri [16], ya da bunların birkaçının veya tamamının bir arada bulunduğu internet siteleri, uzaktan enstrüman eğitiminde çeşitli alternatif yollar olarak karşımıza çıkmaktadır. Ancak bunların tamamı hobi düzeyinde eğitim vermektedir.

II. YÖNTEM

Bu çalışmada gözlem ve öğrenci ve öğretmenlerle birebir görüşme şeklinde niteliksel bir araştırma yapılmıştır.

III. BULGULAR

Türkiye’de kurulan ilk konservatuvar Musiki Muallim Mektebi bünyesinde 1936 yılında açılan Ankara Devlet Konservatuvarıdır. İlk kurulduğu yıldan günümüze kadar geçen zamanda konservatuvarların sayısı Batı müziği alanında 25, Türk müziği alanında 15’e ulaşmıştır [14]. Bu okullardan mezun olan çok sayıda sanatçı dünya çapında kazandıkları başarılarla ülkemizi temsil etmiş ve evrensel ve yerel müzik sanatını gelecek nesillere aktaracak eğitim çalışmaları yapmıştır. 80 milyon kişinin yaşadığı ülkemizde 81 ilin sadece 27’sinde konservatuvar bulunmaktadır. Batı müziği alanında eğitim veren konservatuvarlar ise 18 ile yayılmıştır. Konservatuvar eğitimi almak isteyen öğrenciler eğer diğer 54 ilde yaşıyorsa, bu eğitimi almak için, mesafe yeterliyse gününbirlik, değilse kalıcı şekilde şehir değiştirmek zorunda kalacaktır. Böyle bir imkanı bulunmayan adaylar uzaktan konservatuvar eğitimi programı ile derslerine devam edebilir. Türkiye’de 80’den fazla üniversite uzaktan eğitim hizmeti sunarken tamamı üniversitelere bağlı olan konservatuvarların hiçbiri bu hizmetin kapsamında değildir.

Konservatuvarlarda sağlanacak uzaktan eğitim hizmetinin olası faydaları:

- Türkiye’nin şehir yerleşimine uzak noktalarında yetenekli öğrenciler keşfedilip, eğer yoksa okul tarafından gerekli internete erişim ve görüntülü

iletişim ekipmanı sağlanarak bu öğrencilerin eğitim programına alınması sağlanabilir. Öğrencinin ev ortamı müsait değilse bulunduğu yerleşim biriminin uygun bir okul binasında uzaktan eğitimi yürütebileceği bir ortam oluşturulabilir. Bu noktada öğrencinin ikamet ettiği yerleşim biriminin, geniş bant internete erişim sağlayabileceği bir bölgede olması gerekir. TÜİK verilerine göre hanelerin internete erişim oranı 2017 yılında %80 olarak tespit edilmiştir [15]. Ancak bu oranın ne kadarının kırsal kesimi kapsadığı konusunda bir bilgi yoktur.

- Uzaktan eğitim sistemi Lisansüstü öğrenciler için avantaj sağlayabilir. Aynı zamanda geçimini de sağlamak zorunda olan ve yaptığı iş dolayısıyla (Orkestrada çalmak, operada, balede görev almak gibi) farklı bir şehirde yaşamak zorunda olan Lisansüstü öğrencilerin derslere daha kolay şartlarda devam etmesi sağlanabilir.
- Mezun olmak için birkaç dersi kalmış bir öğrenci konservatuvarın bulunduğu ilin dışında yaşıyorsa ve bir işte çalışmak, evli olup eşiyile aynı şehirde yaşamak durumunda olmak, bebek sahibi olmak vb. gibi sebeplerle şehir değiştiremiyorsa uzaktan eğitim sistemiyle kalan derslerini tamamlayabilir.
- Türkiye’de geniş çaplı alanları etkilemese de aşırı hava koşullarında (soğuk, sıcak, fırtına vb.) uzaktan öğretim yoluyla derslerin devamı sağlanabilir.
- Ulaşım konusunda zorluk yaşayan engelli öğrenciler bu sistemden yararlanabilir.
- Öğrenimi devam eden bir öğrenci çeşitli sebeplerle şehir değiştirmek, hatta yurt dışına taşınmak zorunda kalırsa, örneğin uzun süredir çalıştığı ve değiştirmek istemediği hocasıyla bu sistemle derslerine devam edebilir.
- Konservatuvarların öğretim elemanları konservatuvar dışında eğitim veren diğer okullarda, o okulda koordinatörlük yapacak bir öğretmen aracılığıyla koro ve orkestralar kurup bunları uzaktan konserlere hazırlayabilir.
- Herhangi bir konservatuvara davet edilen uluslararası düzeyde bir sanatçı, uzaktan öğretim yoluyla diğer konservatuvarların öğrencileriyle de çalıştay yapabilir.
- Şehir dışında ya da yurt dışında konserler vermek ya da diğer görevlere gitmek durumunda olan bir konservatuvar öğretim elemanı, okul dışından derslerini aksatmadan yürütebilir.

Uzaktan eğitimin riskli ve uygulanma güçlüğü yaratacak yönleri:

- Enstrümanı öğrenmeye başlama aşamasında, el pozisyonu, oturuş, duruş ile ilgili direkt müdahale yapılamaması, pozisyon ya da duruşu öğretmenin kendisinin göstermesi durumunda ise öğrencinin ekrandan görerek anlamasının zorluğu. Öğretmenin her pozisyonu anlatarak belletmek zorunda olması. Anadolu Üniversitesi Devlet Konservatuvarı enstrüman eğitimcileriyle yapılan görüşmelerde enstrümanın başlangıç aşamasının uzaktan eğitim yöntemiyle verimli olamayacağı görüşü ağırlık kazanmıştır.

- İnternette kesinti ve gecikme, buna bağlı olarak dersin sağlıklı yapılamaması.
- Sesin birebir iletilmemesinden dolayı müzikal ifadelerin, sonoritinin sağlıklı yansıtılamaması.
- Piyano dışındaki enstrümanlarda eşlik yapılması gerektiğinden görüntülü internet bağlantısındaki gecikme eşzamanlı eşliği imkansız kılacaktır. Eşlik mutlaka öğrencinin yanında olmalıdır.

Uzaktan Eğitim Sisteminin Uygulanması

Konservatuvarlarda uzaktan eğitim sisteminin uygulanabilmesi için bir web sayfası altyapısı kurulması gerekir. Verilecek bir şifre ile öğrenci, web sayfası aracılığıyla derse bağlanır. Ayrıca tarafların hızlı bir internet bağlantısı, kamera ve mikrofona sahip bir tablet, dizüstü bilgisayar ya da PC bilgisayara ihtiyaçları olacaktır. Bu donanım sağlandığı takdirde dersler yürütülebilecektir.

IV. SONUÇ

Türkiye’de 80’den fazla üniversite uzaktan eğitim hizmeti sunarken, tamamı üniversitelere bağlı olan konservatuvarların hiçbiri bu hizmetin kapsamında değildir. Tüm avantajları ve riskleri göz önünde bulundurulduğunda uzaktan eğitim hizmeti içine dahil edilecek bir konservatuvar düzeyinde enstrüman eğitimi, tamamen yüz yüze eğitimin tamamen yerine geçebilecek bir uygulama olamasa da, zorunluluk gerektiren durumlarda adaylar ve öğrenciler lehine oldukça avantajlı ve yararlı bir sistem olarak karşımıza çıkmaktadır.

KAYNAKLAR

- [1] Aslantaş, T., *Uzaktan Eğitim, Uzaktan Eğitim Teknolojileri ve Türkiye’de Bir Uygulama*, Yayınlanmamış Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Araştırma Projesi Raporu, Ankara, 2010.
- [2] İşman. A., *Uzaktan Eğitim*, Pegem Akademi Yayınları, s.42-51, Ankara, 2008.
- [3] Kaya, Z., *Uzaktan Eğitim*, Pegem Yayıncılık, s.27, Ankara, 2002.
- [4] Learn the violin, Youtube videosu. (Online) Erişim: <https://www.youtube.com/watch?v=88G0O5unNuQ>
- [5] (2008) How to play piano, Youtube videosu. (Online) Erişim: <https://www.youtube.com/watch?v=vphWgqbF-AM>
- [6] (2012) Learnfluteonline, Youtube videosu. (Online). Erişim: <https://www.youtube.com/watch?v=8vG1fYDoMMw>
- [7] (2018) Learningviolin web sitesi. (Online). Erişim: <http://learningviolin.com/online-video-lessons/>
- [8] (2018) Pianokeyz on-line piano lessons. Web sitesi. (Online) Erişim: <http://www.pianokeyz.com/master-the-piano.html>
- [9] (2018) Learnigpiano websitesi. (Online). Erişim: <http://www.learningpiano.net/learning-to-play-piano.htm>
- [10] (2018) Pianonanny web sayfası. (Online) Erişim: <http://www.pianonanny.com/start.html>

[11] (2018) Play Violin Today!: A Complete Guide to the Basics Amazon web sitesi. (Online) Erişim: <https://www.amazon.co.uk/gp/search?index=books&linkCode=qs&keyword=s=9781423404422>

[12] (2018) Takelessons web sitesi. (Online) Erişim: <https://takelessons.com/live/violin-for-beginners-learning-the-violin-parts--how-to-hold-a-violin>

[13] (2018) pianomarvel web sitesi. (Online) Erişim: <http://www.pianomarvel.com/product-overview>

[14] (2018) Müzik Eğitimcileri Sitesi (Online) Erişim: <http://muzikegitimcileri.net/universite/konserve.html>

[15] (2018) Türkiye İstatistik Kurumu web sayfası. (Online) Erişim: http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1028

[16] (2018) Artistworks.com web sitesi. (Online) Erişim: <http://artistworks.com>